

გამოცდების ეროვნული ცენტრი

როგორ მოვემზადოთ პედაგოგთა
სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის

ი ს ტ ო რ ი ა

თბილისი

შესავალი

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს გადაწყვეტილებით, 2011 წლიდან ისტორიის მასწავლებელთა (საბაზო-საშუალო დონის) სასერტიფიკაციო გამოცდა ტარდება, რომელიც პედაგოგთა კვალიფიკაციის შემოწმებასა და შესაბამისი სერტიფიკატის გაცემას გულისხმობს.

წინამდებარე კრებულის მიზანია, ისტორიის მასწავლებლებს გააცნოს სასერტიფიკაციო გამოცდის მოთხოვნები, საგამოცდო პროგრამა, ტესტურ დავალებათა აღწერილობა, ტესტურ დავალებათა ზოგიერთი ნიმუში და 2014 წლის საგამოცდო ტესტი.

ვიმედოვნებთ, კრებული დაგეხმარებათ საფუძვლიანად მოემზადოთ 2015 წლის პედაგოგთა სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის.

გისურვებთ წარმატებას!

საგამოცდო კრებული წარმოადგენს „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ საკუთრებას და დაცულია საქართველოს კანონით - „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ“. „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ ნებართვის გარეშე დაუშვებელია ტექსტში რაიმე ცვლილების შეტანა, მისი რეპროდუქცია, თარგმნა და სხვა საშუალებებით (როგორც ბეჭდვითი, ასევე ელექტრონული ფორმით) გავრცელება, აგრეთვე იკრძალება საგამოცდო კრებულის გამოყენება კომერციული მიზნებისათვის.

2015 წლის მასწავლებლის სასერტიფიკაციო გამოცდის პროგრამა ისტორიაში

ისტორიის საგამოცდო პროგრამა შედგენილია შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის ისტორიის ჯგუფის მიერ და ეფუძნება მასწავლებელთა პროფესიულ სტანდარტს.

საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
ისტორიული დრო	დროში ორიენტირება; ქრონოლოგიური ერთეულების სისტემის გამოყენება;
ისტორიული ინტერპრეტაცია	ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განსხვავებული ინტერპრეტაციის ანალიზი და შეფასება;
ისტორიული კვლევა	ისტორიული (პირველადი და მეორადი) წყაროების ანალიზი; ისტორიული კვლევის დაგეგმვა და ჩატარება.
კომუნიკაცია	მსჯელობა სხვადასხვა ეპოქაში საქართველოსა და მსოფლიოში მნიშვნელოვანი პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური მოვლენების შესახებ; მსჯელობა თანამედროვე ეპოქასა და წარსულში განსხვავებული კულტურების ურთიერთობისა და ურთიერთგავლენის შესახებ; მსჯელობა საქართველოსა და მსოფლიოში პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური პროცესების ურთიერთმიმართების შესახებ; მიმოხილვითი თხზულების დაწერა ისტორიულ თემატიკაზე; ისტორიული თემის დაწერა საკუთარი კვლევის საფუძველზე.

2. პროფესიული ცოდნა

ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები	ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები
ისტორიის დამხმარე დისციპლინები ისტორიის პერიოდიზაცია	არქეოლოგია, ეთნოლოგია, წყაროთმცოდნეობა, ისტორიოგრაფია, ნუმიზმატიკა, ისტორიული გეოგრაფია, ჰერალდიკა, გენეალოგია, ეპიგრაფიკა. მსოფლიოსა და საქართველოში ისტორიული აზრის განვითარება (ძველი სამყაროსა და შუა საუკუნეების მემკვიდრეები, ახალი ეპოქის ისტორიკოსები, XIX-XX საუკუნეების ისტორიკოსები).
ისტორიული დროის ერთეულები	წელი, საუკუნე, ათასწლეული, წელთაღრიცხვის სისტემა; კალენდარი და დროის აღრიცხვის სისტემები (იულიუსის და გრიგორიანული კალენდრები, ქორონიკონი, ჰიჯრა).
პრეისტორიული ეპოქა	პალეოლითი; ნეოლითური რევოლუცია; ბრინჯაოს ეპოქა; პრეისტორიული ეპოქის ადამიანი საქართველოს ტერიტორიაზე.
ძველი აღმოსავლეთი	ძველი ეგვიპტე; შუამდინარეთი (შუმერ - აქადის სახელმწიფოები, ბაბილონი, ასურეთი); ხეთების სამეფო; ურარტუ; ფინიკია; იუდეა და ისრაელი, იუდაიზმი; აქემენიანთა იმპერია, ზოროასტრიზმი; ძველი ჩინეთი, კონფუციანობა; ძველი ინდოეთი, ინდუიზმი, ბუდიზმი. ქართველი ხალხის წარმომავლობის საკითხი სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ტომთა უძველესი გაერთიანებები. დიაოხი და კოლხა.
ძველი საბერძნეთი, ელინიზმი და რომი	საბერძნეთის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები, კრეტა- მიკენი; არქაული ეპოქა - დიდი ბერძნული კოლონიზაცია; კლასიკური ეპოქა - ათენი; სპარტა; ბერძენ-სპარსელთა ომები; პელოპონესის ომი; ძველი ბერძნული რელიგია და კულტურა (თეატრი, არქიტექტურა, ქანდაკება, მწერლობა, მეცნიერება, ფილოსოფია, ისტორიოგრაფია, სპორტული თამაშები). ალექსანდრე მაკედონელის იმპერია და მისი დაცემა; ელინისტური ეპოქა; იტალიის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები;

	<p>ეტრუსკები; რომის დაარსება - მეფობის ეპოქა; რომის რესპუბლიკა (მმართველობის სისტემა, სოციალ-ეკონომიკური სისტემა, პატრიციები და პლებეები; დაპყრობითი ომები, რესპუბლიკის კრიზისი, სამოქალაქო ომები);</p> <p>რომის იმპერია ახ. წ. I-II საუკუნეებში - პრინციპატი (იმპერატორის ხელისუფლება და მმართველობის სისტემა; სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ქრისტიანობის წარმოშობა და მისი გავრცელება, საგარეო და საშინაო პოლიტიკა. ოქტავიანე, ვესპასიანე, ტრაიანე, ადრიანე, ანტონიუს პიუსი, მარკუს ავრელიუსი);</p> <p>რომის იმპერია ახ. წ. III-V საუკუნეებში - დომინატი (დიოკლეთიანეს რეფორმები და დომინატის დამყარება; კონსტანტინეს რეფორმები; ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება; რომის იმპერიის ორად გაყოფა; რომი და ბარბაროსები; დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემა);</p> <p>კულტურა ძველ რომში (არქიტექტურა, მწერლობა, რელიგია. „პური და სანახაობა“, ისტორიოგრაფია).</p>
საქართველო ანტიკურ ხანაში	<p>დასავლეთ საქართველო ძვ. წ. VI-III სს.-ში და ბერძნული ახალშენები.</p> <p>ქართლის (იბერიის) სამეფო ძვ.წ.აღ-ის IV - ახ.წ.აღ-ის III სს. სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საზოგადოებრივი (სოციალური) ურთიერთობები, საქალაქო ცხოვრება, საგარეო პოლიტიკა (ურთიერთობა ელინისტურ სახელმწიფოებთან, რომთან და პართიასთან); ანტიკური ხანის ქართული კულტურა და რელიგია.</p>
სასანიანთა ირანი	სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საშინაო და საგარეო პოლიტიკა.
ბიზანტიის იმპერია IV- XV საუკუნეებში	<p>სახელმწიფო მმართველობის სისტემა; იუსტინიანე დიდი და „რომის სამართლის კრებული“;</p> <p>ურთიერთობა ბარბაროსულ სახელმწიფოებთან; ირან-ბიზანტიის ომები; ჰერაკლე კეისარი; ბიზანტიის იმპერია და არაბები;</p> <p>ხატთაყვანისმცემლობა და ხატმებრძოლობა; განხეთქილება მსოფლიო ქრისტიანულ ეკლესიაში;</p> <p>ბიზანტია და თურქ-სელჩუკები;</p> <p>ბიზანტია და ჯვაროსნები;</p> <p>ბიზანტიის დასუსტება და დაცემა;</p> <p>ბიზანტიური კულტურა: არქიტექტურა, მეცნიერება, განათლება, მწერლობა.</p>
არაბები	მუჰამედი და ისლამი; სახალიფოს ჩამოყალიბება;

	<p>არაბთა დაპყრობები; სუნიტები და შიიტები. სახალიფოს კრიზისი; მუსლიმური კულტურა (არქიტექტურა, ლიტერატურა, მეცნიერება).</p>
თურქ-სელჩუკები	<p>სელჩუკთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება; სელჩუკთა დაპყრობები; სახელმწიფოს დასუსტება და დაშლა.</p>
მონღოლები	<p>მონღოლთა სახელმწიფოს შექმნა - ჩინგიზ ყაენი; მონღოლთა დაპყრობები; მონღოლთა სახელმწიფოები.</p>
დასავლეთ ევროპა V - XV საუკუნეებში	<p>ხალხთა დიდი გადასახლება; ფრანკების სამეფო (მეროვინგები; „სალიკური სამართალი“; კაროლინგების იმპერია: კარლოს დიდი, „კაროლინგული რენესანსი“; ფრანკების იმპერიის დაცემა); ფეოდალიზმი დასავლეთ ევროპაში; რაინდობა; ქალაქი და სოფელი შუა საუკუნეებში; ეკლესია შუა საუკუნეებში - კათოლიკობა და მართლმადიდებლობა; ერესი (კატარები, ალბიგოელები); ეკლესია და სახელმწიფო; კათოლიკური ორდენები. ჯვაროსნული ლაშქრობები; განათლება შუა საუკუნეებში - სკოლები და უნივერსიტეტები; შუა საუკუნეების ევროპული ხელოვნება: არქიტექტურა, ფილოსოფია, მეცნიერება, ლიტერატურა; დასავლეთ ევროპის ქვეყნები X-XV საუკუნეებში: ინგლისი (ნორმანთა მიერ ინგლისის დაპყრობა, ჰენრი II, თავისუფლების დიდი ქარტია, პარლამენტის შექმნა, ასწლიანი ომი, ვარდების ომი); საფრანგეთი (ფილიპე II, ლუი IX, ფილიპე ლამაზი, ასწლიანი ომი, ჟაკერია); საღვთო რომის იმპერია (დაპირისპირება იმპერატორებსა და პაპებს შორის); ესპანეთი (რეკონკისტა); იტალიის ქალაქები (ვენეცია და გენუა).</p>
რუსეთი X – XVI საუკუნეებში	<p>კიევის რუსეთის სახელმწიფოს შექმნა; რუსეთის გაქრისტიანება; რუსეთი მონღოლთა ბატონობის პერიოდში; მოსკოვის სამთავროს გამდიდრება.</p>
საქართველო IV-XV საუკუნეებში	<p>ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება; ვახტანგ გორგასალი; ”დიდი ომიანობა“; 608 წლის საეკლესიო განხეთქილება; მეფობის გაუქმება ქართლში. ასურელი მამები; ერისმთავრობის ინსტიტუტი; არაბობა საქართველოში (ჰაზიბ იბნ-მასლამას “დაცვის სიგელი,” მურვან ყრუსა და ბულა თურქის</p>

	<p>ლაშქრობები, არაბთა მმართველობის სისტემა საქართველოში); სამეფო-სამთავროების წარმოშობა; საქართველო X საუკუნის ბოლოსა და XI საუკუნეში (დავით კურაპალატი; ბაგრატ III; გიორგი I, ბაგრატ IV, გიორგი II); დავით IV აღმაშენებელი; დემეტრე I; გიორგი III; თამარ მეფის ეპოქა; ქართული კულტურა IV-XIII საუკუნეებში: განათლება, საერო და სასულიერო მწერლობა, საისტორიო მწერლობა, არქიტექტურა; მონღოლთა ბატონობა საქართველოში (მონღოლური მმართველობის დამყარება საქართველოში; მონღოლური გადასახადები; ორმეფობა; დემეტრე თავდადებული). გიორგი V ბრწყინვალე; თემურ-ლენგის შემოსევები საქართველოში და მისი შედეგები; ალექსანდრე დიდი; გიორგი VIII და ქვეყნის დაშლა სამეფო-სამთავროებად.</p>
<p>ოსმალეთის სახელმწიფო</p>	<p>ოსმალთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება და გაძლიერება; დაპყრობითი ომები ევროპაში; ირან-ოსმალეთის ომები XVI-XVII სს; რუსეთ-ოსმალეთის ომები XVIII-XIX სს.</p>
<p>დასავლეთ ევროპა, ჩრდილოეთ ამერიკა, რუსეთი XVI-XIX საუკუნეებში</p>	<p>რენესანსი (მსოფლმხედველობა, მეცნიერება, ხელოვნება); რეფორმაცია და კონტრრეფორმაცია (მარტინ ლუთერი, კალვინიზმი, რეფორმაცია ინგლისში); კოლუმბამდელი ამერიკის ცივილიზაციები: (მაია, აცტეკები და ინკები); დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები (ვასკო და გამა, კოლუმბი, მაგელანი); საფრანგეთი (რელიგიური ომები, ანრი IV, რიშელიე, მაზარინი, ლუი XIV, მერკანტელიზმი); ინგლისი (ჰენრი VIII, ელისაბედ I, ჩარლზ I, სამოქალაქო ომი, კრომველი, რევოლუციის შედეგები); საღვთო რომის იმპერია (კარლოს V, ნიდერლანდების ბრძოლა დამოუკიდებლობისთვის, ოცდაათწლიანი ომი); ესპანეთი (ფილიპე II); რუსეთი (ივანე მრისხანე; პეტრე I; ეკატერინე II); ამერიკის კოლონიზაცია ინგლისელების მიერ; ომი დამოუკიდებლობისათვის და ამერიკის შეერთებული შტატების შექმნა; სამოქალაქო ომი აშშ-ში; განმანათლებლობა (ფრანგი განმანათლებლები, ეკონომიკური თეორიები ფიზიოკრატები, ადამ</p>

	<p>სმიტი); საფრანგეთის დიდი რევოლუცია (აბსოლუტიზმის კრიზისი, მონარქიის დამხობა, იაკობინელთა დიქტატურა, რევოლუციის შედეგები); ნაპოლეონის ეპოქა (ნაპოლეონის აღზევება, ნაპოლეონის საგარეო პოლიტიკა და საომარი კამპანიები; კონტინენტური ბლოკადა, 1812 წლის საომარი კამპანია რუსეთში, ბრძოლა ლაიფციგთან, ასი დღე, ვატერლოოს ბრძოლა); 1830 და 1848 წლების რევოლუციები ევროპაში; ინდუსტრიული რევოლუცია; იმპერიალიზმი და კოლონიალიზმი (ინგლისი, რუსეთი, საფრანგეთი, ესპანეთი); ევროპა XIX საუკუნის მეორე ნახევარში (საფრანგეთის მესამე რესპუბლიკა, გერმანიის გაერთიანება, იტალიის გაერთიანება, ალექსანდრე II-ის რეფორმები რუსეთში); ურბანიზაცია, სოციალური ცვლილებები; მუშათა მოძრაობა; დასავლური კულტურა XVI-XIX სს.</p>
საქართველო XVI-XVIII საუკუნეებში	<p>ბრძოლა ირანისა და ოსმალეთის წინააღმდეგ; ლუარსაბ I; ბაგრატ III; ამასიის ზავი; სიმონ I; სამცხე-საათაბაგოსა და აჭარის ოსმალეთის მფლობელობაში გადასვლა; თეიმურაზ I; ლუარსაბ II; გიორგი სააკაძე; როსტომ-ხანი; ვახტანგ VI; თეიმურაზ II და ერეკლე II; სოლომონ I; საქართველო-რუსეთის ურთიერთობა XVI-XVIII სს; ქართული კულტურა XV-XVIII სს.</p>
საქართველო XIX საუკუნეში	<p>რუსეთის მიერ ქართული სამეფო-სამთავროების გაუქმება; აჯანყებები ქართლის მთიანეთში, კახეთში, იმერეთსა და გურიაში; 1832 წლის შეთქმულება; რუსეთის მთავრობის პოლიტიკა საქართველოში 30-50-იან წლებში; რუსეთ-ირანის და რუსეთ-თურქეთის ომები და საქართველო; ბატონყმობის გაუქმება საქართველოში; 60-70-იან წლების რეფორმები; “თერგდალეულები;” პოლიტიკური მიმდინარეობებისა და პარტიების ჩამოყალიბება; ქართული კულტურა XIX საუკუნეში.</p>
მსოფლიო XX საუკუნეში	<p>მსოფლიო XX საუკუნის დასაწყისში; I მსოფლიო ომი (მიზეზები, საომარი მოქმედებები, შედეგები, საქართველო და I მსოფლიო ომი) პარიზის სამშვიდობო კონფერენცია; რევოლუციები და სამოქალაქო ომი რუსეთში; საქართველო 1918-1921 წლებში (საშინაო და საგარეო პოლიტიკა, კულტურა); სსრკ 20-30-იან წლებში; საქართველო საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში (20-იანი წლების</p>

	<p>დასაწყისის განმათავისუფლებელი აჯანყებები; კოლექტივიზაცია და ინდუსტრიალიზაცია; პოლიტიკური რეპრესიები);</p> <p>ევროპა პირველ და მეორე მსოფლიო ომებს შორის (გერმანია, იტალია);</p> <p>აშშ და დიდი დეპრესია;</p> <p>II მსოფლიო ომი (მიზეზები; საომარი მოქმედებები; შედეგები; საქართველო და II მსოფლიო ომი);</p> <p>მსოფლიო და საქართველო XX საუკუნის მეორე ნახევარსა და XXI საუკუნის დასაწყისში: ცივი ომი; ცივი ომის დროინდელი კონფლიქტები (კორეის ომი; კარიბის კრიზისი; ვიეტნამის ომი; ავღანეთი; ისრაელი და არაბული სამყარო); “პერესტროიკა” და სსრკ-ის და აღმოსავლეთ ევროპის სოციალისტური სისტემის დაშლა;</p> <p>მსოფლიო და საქართველო პოსტსაბჭოთა ეპოქაში;</p> <p>XX საუკუნის დასავლური კულტურა (მწერლობა, მუსიკა, ფერწერა);</p> <p>XX საუკუნის ქართული კულტურა (მწერლობა, მუსიკა, ფერწერა, თეატრი, კინო).</p>
--	---

3. სწავლების მეთოდები

<p>სასწავლო პროცესის დაგეგმვა</p>	<p>ა.ა) საზოგადოებრივ მეცნიერებათა საგნობრივ პროგრამაზე დაყრდნობით გრძელვადიანი და მოკლევადიანი სასწავლო მიზნების, შესაბამისი ამოცანებისა და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრა;</p> <p>ა.ბ) საზოგადოებრივ მეცნიერებათა საგნობრივ პროგრამაზე დაფუძნებული ისეთი სასწავლო გეგმის შედგენა, სადაც მოსწავლე სასწავლო პროცესის აქტიური მონაწილეა და რომელიც ითვალისწინებს მოსწავლეთა ცოდნას, ინტერესებს, შესაძლებლობებს, შეხედულებებსა და გამოცდილებას;</p> <p>ა.გ) საზოგადოებრივ მეცნიერებათა საგნობრივ პროგრამაზე დაფუძნებული სწავლა-სწავლების ეფექტური სტრატეგიების განსაზღვრა, რომელიც ორიენტირებულია მოსწავლეებში გააზრებული და საფუძვლიანი ცოდნის შეძენასა და უნარ-ჩვევების გამომუშავება-განვითარებაზე;</p> <p>ა.დ) მიზნის შესაბამისი შეფასების ისეთი ტიპებისა და ფორმების შერჩევა, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელი იქნება არა მარტო გამოვლინდეს მოსწავლეთა შესაძლებლობანი და შეფასდეს მათი ცოდნა და უნარ-ჩვევები, არამედ ხელი შეეწყოს სწავლა-სწავლების ხარისხის</p>
-----------------------------------	---

გაუმჯობესებას;

ა.ე) შეფასების კრიტერიუმების განსაზღვრა და შეფასების ცხრილებისა და სქემების შედგენა შემდეგი ტიპის აქტივობებისათვის: პრობლემის იდენტიფიკაცია, ინფორმაციის მოძიება, პრობლემის გადაჭრის ალტერნატიული გზების განსაზღვრა და მათი ეფექტურობის შეფასება, ისტორიულ-გეოგრაფიული საშუალებების გამოყენება, ისტორიულ-გეოგრაფიული წყაროებისა და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური საკითხების ანალიზი, ისტორიული და გეოგრაფიული კვლევის დაგეგმვა, ჩატარება და პრეზენტაცია, საზოგადოებრივი მეცნიერებების თემებზე საკლასო დისკუსიებში მონაწილეობა, სხვადასხვა ტიპის წერითი დავალებების შესრულება და სხვა;

ა.ვ) სასწავლო პროცესის ეფექტურად წარმართვისათვის საზოგადოებრივი მეცნიერებების და სხვა საგნობრივი ჯგუფების მასწავლებლებთან თანამშრომლობა და ერთობლივი სტრატეგიების შემუშავება – ინტეგრირებული გაკვეთილებისა და სხვადასხვა არასაკვეთილო აქტივობების ერთობლივი დაგეგმვა;

ა.ზ) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სწავლების პროცესის დაგეგმვისას საფეხურებს შორის უწყვეტობის პრინციპის გათვალისწინება.

ა.თ) სასწავლო პროცესისათვის იმ ტიპის აქტივობების დაგეგმვა, რომლებიც მოსწავლეებს განუვითარებს სოციალურ და სამოქალაქო კომპეტენციებს - საკუთარი აზრის დაფიქსირება და დაცვა, განსხვავებული აზრის პატივისცემა და გათვალისწინება, ერთობლივი გადაწყვეტილების მიღება, სხვისი უფლებების პატივისცემა, ტოლერანტობა, კონფლიქტების პრევენცია და მოგვარება, დემოკრატიული პრინციპების აღიარება და სხვ.

<p>სასწავლო პროცესის წარმართვა</p>	<p>ბ.ა) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სწავლის მოტივაციის ამაღლების სტრატეგიების გამოყენება;</p> <p>ბ.ბ) მოსწავლეებში, საზოგადოებრივი მეცნიერებების ცოდნის გაღრმავებისა და უნარების განვითარების მიზნით, თანამედროვე პედაგოგიური მეთოდებისა და აქტივობების გამოყენება.</p> <p>ბ.გ) აქტივობების იმგვარად წარმართვა, რომ მოსწავლეებს განუვითარდეთ კვლევითი უნარი, და შეძლონ როგორც სხვათა, ასევე საკუთარი კვლევების კრიტიკული შეფასება;</p> <p>ბ.დ) მოსწავლეებში საზოგადოებრივი მეცნიერებების საკითხებზე სადისკუსიო და წერითი უნარების განვითარებისათვის ხელშეწყობა;</p> <p>ბ.ე) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სწავლის პროცესში ყველა მოსწავლის (მათი ინდივიდუალური თავისებურებების გათვალისწინებით) მაქსიმალური ჩართულობის უზრუნველყოფა (ჯგუფურ მუშაობებში და პროექტებში მონაწილეობა, სხვადასხვა ღონისძიებების ერთობლივი დაგეგმვა და განხორციელება და სხვ.).</p> <p>ბ.ვ) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სწავლებისას საგანთაშორისი კავშირების დამყარება, რათა მოსწავლეებმა შეძლონ ცოდნის ტრანსფერი – ერთ საგანში მიღებული ცოდნის სხვა შინაარსობრივ კონტექსტში გადატანა და გამოყენება.</p> <p>ბ.ზ) აქტივობების იმგვარად წარმართვა, რომ მოსწავლეებმა შეძლონ მიღებული ცოდნის ყოველდღიურ ცხოვრებასთან დაკავშირება;</p> <p>ბ.თ) მოსწავლეთათვის ხელმისაწვდომი და მოხერხებული ისტორიულ-გეოგრაფიული საშუალებების, მედია და ტექნოლოგიური რესურსების გამოყენება (საჭიროების შემთხვევაში თავად შექმნა);</p> <p>ბ.ი) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სწავლა-სწავლების პროცესის იმგვარად წარმართვა, რომ მოსწავლეებს გამოუმუშავდეთ საკუთარი სწავლის პროცესის დამოუკიდებლად მართვის უნარი.</p> <p>ბ.კ) სასწავლო პროცესის იმგვარად წარმართვა, რომელიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში სემიოტიკური კომპეტენციის განვითარებას – რუკის, ფოტოს, დიაგრამის, სქემის და ა.შ. საშუალებით გადმოცემული ინფორმაციის გააზრების, ინტერპრეტირების და ნიშანთა ერთი სისტემიდან მეორეში გადატანის უნარის განვითარება.</p>
<p>შეფასება</p>	<p>გ.ა) საზოგადოებრივი მეცნიერებების სასწავლო მიზნების შესაბამისი შეფასების კრიტერიუმებისა და სქემების შედგენა და გამოყენება;</p> <p>გ.ბ) საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მოსწავლეთა პროგრესისა და მიღწევების მონიტორინგის წარმართვა;</p>

გ.გ) საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მოსწავლეთა საჭიროებების, პროგრესისა და მიღწევების აღნუსხვა, ანალიზი და ანგარიშის სახით წარმოდგენა;

გ.დ) მომავალი სასწავლო პროცესის დასაგეგმად შეფასების მონაცემების გამოყენება;

საკუთარი პედაგოგიური საქმიანობის შეფასება; მის მიერ გამოყენებული თანამედროვე სწავლების კონცეფციების, მეთოდებისა და ტექნიკის კრიტიკულად შეფასება.

დ) ისტორიის, გეოგრაფიისა და სამოქალაქო განათლების სწავლება მოსწავლის პიროვნული, კულტურული განვითარებისა და ესთეტიკური აღზრდის უზრუნველსაყოფად:

დ.ა) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა ან მოფიქრება, რომლებიც დაეხმარება მოსწავლეებს შემოქმედებითი უნარის განვითარებაში;

დ.ბ) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა ან მოფიქრება, რომლებიც ხელს უწყობს მოსწავლეებში კრიტიკული აზროვნების უნარის განვითარებას;

დ.გ) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა ან მოფიქრება, რომლებიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში ეთიკური ღირებულებების გამოუმუშავებასა და მაღალი გემოვნების განვითარებას;

დ.დ) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა ან მოფიქრება, რომლებიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში ცოდნაზე დაფუძნებული პატრიოტიზმის განვითარებას;

დ.ე) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა ან მოფიქრება, რომლებიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეების პროფესიული ორიენტაციის ჩამოყალიბებას.

დ.ვ) ისეთი დავალებებისა და აქტივობების შერჩევა, რომლებიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში სამოქალაქო ღირებულებების ჩამოყალიბებასა და განვითარებას.

ტესტური დავალებების აღწერილობა და რეკომენდაციები
დავალების I ტიპი

○ **არჩევითი კითხვა**

დავალების აღწერა: – დავალებაში დასმულია კითხვა, რომელსაც ოთხი სავარაუდო პასუხი ახლავს. მათგან მხოლოდ ერთია სწორი. პასუხების ფურცელში უნდა გადახაზოთ არჩეული პასუხის შესაბამისი უჯრა. მოცემული ტესტური დავალება ამოწმებს ფაქტობრივი მასალის, ცნებებისა და ტერმინების ცოდნას; მოვლენათა დამახასიათებელი ნიშნებისა და მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების გამოვლენის უნარს. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

ნიმუშები იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების II ტიპი

○ **ქრონოლოგიის განსაზღვრა**

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემული ჩამონათვალი (ისტორიული პიროვნებების ან მოვლენების, ფაქტების) უნდა დალაგდეს ქრონოლოგიური პრინციპით, უძველესიდან უახლესისაკენ. მოცემული ტესტური დავალება ამოწმებს ფაქტობრივ, კერძოდ, ქრონოლოგიის, ისტორიული პერიოდების ცოდნასა და მისი გამოყენების უნარს. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

ნიმუშები იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების III ტიპი

○ შეცდომის პოვნა და შესწორება

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემულია ტექსტი, რომელშიც მოსწავლემ გარკვეული ინფორმაცია შეცდომებით წარმოადგინა. პედაგოგმა უნდა აღმოაჩინოს და შეასწოროს ეს შეცდომები. მოცემული ტესტური დავალება ამოწმებს პედაგოგის შეფასების უნარს (შეცდომის აღმოჩენისა და მისი ადეკვატური შესწორების უნარს), ასევე ფაქტობრივი მასალის ცოდნისა და მისი გამოყენების უნარს; თითოეული დავალების ქულათა მაქსიმალური რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

ნიმუში იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების IV ტიპი

○ შესაბამისობის დადგენა

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემულია ორი სხვადასხვა ტიპის ჩამონათვალი (ორ სვეტად). დავალების შესრულება გულისხმობს ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაციის მისადაგებას მეორე სვეტში წარმოდგენილ ინფორმაციასთან. მოცემული ტესტური დავალება ამოწმებს ფაქტობრივი მასალის ცოდნისა და მისი გამოყენების უნარს, ასევე ინფორმაციის კლასიფიცირების, მისი გარკვეული ნიშნით დაჯგუფების/განზოგადების უნარს. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

ნიმუშები იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების V ტიპი

o სადისკუსიო თემის განსაზღვრა

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემულია ნაწყვეტი ისტორიული წყაროდან. წყაროში მოცემულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, პედაგოგმა უნდა განსაზღვროს სადისკუსიო თემა და ჩამოაყალიბოს არგუმენტები საგაკვეთილო დისკუსიის დროს წამოჭრილი ორი განსხვავებული პოზიციის/თვალსაზრისის სასარგებლოდ. მოცემული ტესტური დავალება მეთოდური ხასიათისაა და ამოწმებს პედაგოგის მიერ ისტორიული დოკუმენტიდან სადისკუსიო თემის გამოყოფის, განსხვავებული პოზიციების ჩამოყალიბებისა და მათი არგუმენტირებულად დასაბუთების, მსჯელობის უნარს. ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

ნიმუში იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების VI ტიპი

o ისტორიული წყაროს ანალიზი

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემულია ისტორიული წყარო (წერილობითი ან ვიზუალური), რომელსაც თან კითხვები ახლავს. ეს კითხვები შეეხება: ისტორიული წყაროს გაგებას და მისგან საჭირო ინფორმაციის გამოყოფას, ისტორიულ წყაროში წარმოდგენილი კონკრეტული ამბის ზოგად ისტორიულ კონტექსტში ჩასმას, მის გააზრებას, ასევე საკუთარი აზრის/შეფასების არგუმენტირებულად დასაბუთებას ამა თუ იმ ისტორიული მოვლენის მიმართ. მოცემული ტესტური დავალება ამოწმებს ისტორიული წყაროს გაგებისა და მისგან საჭირო ინფორმაციის გამოყოფის, ისტორიულ წყაროში მოთხრობილი ამბის ისტორიულ კონტექსტში ჩასმის, საკუთარი მოსაზრების/შეფასების არგუმენტირებულად დასაბუთების უნარს. ქულათა მაქსიმალური რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

ნიმუშები (დავალებებში: ისტორიული წყაროს ანალიზი, ისტორიული რუკის ანალიზი) იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების VII ტიპი

○ მოსწავლის ნაშრომის შეფასება

დავალების აღწერა: დავალებაში მოცემულია მოსწავლისათვის მიცემული დავალება: ისტორიული წყარო ან ისტორიული ხასიათის ტექსტი თანდართული კითხვებით. დავალებაში წარმოდგენილია კონკრეტული მოსწავლის მიერ ამ კითხვებზე გაცემული პასუხები; ყოველივე ამას კი თან ერთვის შეფასების კრიტერიუმები (შეფასების სქემა), რომლის გამოყენებითაც პედაგოგმა უნდა შეძლოს მოსწავლის ნამუშევრის შეფასება. ეს დავალება მეთოდური ხასიათისაა, რომელშიც პედაგოგი ამჟღავნებს სასწავლო პროცესში შეფასების კომპონენტის ადეკვატურად ფლობის უნარს (იგი გარკვეული კრიტერიუმების გამოყენებით აფასებს მოსწავლის პასუხს). ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

ნიმუში იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

დავალების VIII ტიპი

○ გაკვეთილის დაგეგმვა

დავალების აღწერა: მოცემული დავალება უკავშირდება სასწავლო პროცესის დაგეგმვას. მოცემულ ტესტურ დავალებაში პედაგოგს მოეთხოვება გაკვეთილის მიზნების განსაზღვრა, რომლის მიღწევასაც გეგმავს გაკვეთილზე (დასახელებულ საგაკვეთილო თემასთან დაკავშირებით), წინაპირობების წარმოდგენა (რისი ცოდნა და უნარები მოეთხოვება მოსწავლეს), სასწავლო რესურსებისა (რა ძირითადი და დამატებითი რესურსებია საჭირო ამა თუ იმ გაკვეთილის ჩატარებისას) და სხვა აქტივობების (რა კონკრეტული აქტივობები უნდა დაიგეგმოს გაკვეთილზე საგაკვეთილო მიზნის მისაღწევად) დასახელება სასწავლო პროცესის ეფექტურად წარმართვის მიზნით.

შესაძლოა, პედაგოგს დაევალოს გაკვეთილის დაგეგმვის მხოლოდ ერთი ან ორი კომპონენტის შესრულება (მაგალითად, საშინაო დავალების). მოცემული დავალება მეთოდური ხასიათისაა, რომელიც ამოწმებს უმნიშვნელოვანეს პედაგოგიურ უნარს – გაკვეთილის სწორად დაგეგმვასა და ადეკვატურად ორგანიზებას, კერძოდ: სასწავლო მიზნის სწორად დასახვას (რამდენად რეალისტური და მიღწევადია მიზანი), საგაკვეთილო მიზნის ეროვნული სასწავლო გეგმის (საგნობრივი პროგრამის) გათვალისწინებით განსაზღვრას (მოკლევადიანი მიზნის გრძელვადიან მიზანთან შესაბამისობას), საგაკვეთილო დროის სწორად ორგანიზებას, სასწავლო რესურსის ადეკვატურად შერჩევა/გამოყენებას, სასწავლო

პროცესის დაგეგმვისას მოსწავლეთა ცოდნის, შესაძლებლობებისა და გამოცდილების გათვალისწინებით, სასწავლო აქტივობების საგაკვეთილო მიზნის შესაბამისად შერჩევა/დაგეგმვას, კლასის ორგანიზების ოპტიმალური ფორმის შერჩევას, სასწავლო პროცესის დაგეგმვის სხვადასხვა ეტაპების/კომპონენტების ლოგიკურად ბმვა/დაკავშირებას. ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

ნიმუში იხილეთ 2014 წლის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის თანდართულ ტესტში.

1. ცოდნა და უნარები

ინსტრუქცია

თითოეულ კითხვაზე მოცემულია ოთხი სავარაუდო პასუხი. მათგან მხოლოდ ერთია სწორი. თქვენს მიერ არჩეული პასუხის მონიშვნის ერთადერთი გზა პასუხების ფურცელზე სათანადო უჯრაში X ნიშნის დასმაა. არცერთი სხვა აღნიშვნა, ჰორიზონტალური თუ ვერტიკალური ხაზები, შემოხაზვა და ა.შ. ელექტრონული პროგრამის მიერ არ აღიქმება. თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში). შეუძლებელია, ხელმეორედ აირჩიოთ ის პასუხი, რომელიც გადაასწორეთ. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

1. რით იყო მნიშვნელოვანი ფარაონ ამენჰოტეპ IV-ის მმართველობა?

- ა. წამოიწყო საირიგაციო სისტემების მშენებლობა
- ბ. შექმნა იეროგლიფური დამწერლობის ახალი ტიპი
- გ. შეძლო ეგვიპტიდან ჰიქსოსების განდევნა
- დ. დააწესა ერთღმერთიანობა

2. რომელი რელიგიის წმინდა წიგნია ავესტა?

- ა. ბუდიზმის
- ბ. ზოროასტრიზმის
- გ. ინდუიზმის
- დ. მითრაიზმის

3. რა იყო კარლოს დიდის მოღვაწეობის ერთ-ერთი შედეგი?

- ა. პუატისთან გამარჯვებით არაბთა წინსვლის შეჩერება
- ბ. ფრანკთა სამეფოში ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება
- გ. საქსებისა და ლანგობარდების დამორჩილება
- დ. მეროვინგების დინასტიის მმართველობის შეწყვეტა

4. რომელი თხზულების ავტორია არსენ დიდი საფარელი?

- ა. განყოფისათვის ქართველთა და სომეხთა
- ბ. წამება დავითის და კონსტანტინესი არგვეთის მთავართა
- გ. ქადაგება და მიმოსვლა ანდრია პირველწოდებულისა
- დ. წამება წმიდისა გობრონისი

5. რას ისახავდა მიზნად ბაგრატ IV კონსტანტინოპოლში ვიზიტის დროს?

- ა. სამხრეთ კავკასიაში შემოჭრილი მუსლიმების წინააღმდეგ კოალიციის შექმნასა და ერთობლივი ბრძოლის დაგეგმვას
- ბ. დასავლეთ საქართველოს ეპარქიების მცხეთის პატრიარქისადმი დაქვემდებარების შემდეგ წარმოქმნილი პრობლემების მოგვარებას
- გ. იმპერიაში მომხდარი გადატრიალების შედეგად ტახტზე ასული ახალი იმპერატორის კურთხევის ცერემონიაში მონაწილეობის მიღებას
- დ. ბიზანტიის იმპერატორის ჩარევით ურჩ ფეოდალთან დაპირისპირების შეწყვეტას და სამეფოში შინაომის დასრულებას

6. რა იყო ასწლიანი ომის დაწყების ერთ-ერთი მიზეზი?

- ა. საფრანგეთის მცდელობა, დაეკავებინა მარსელის პორტი
- ბ. კაპეტინგების სამფლობელოში მიმდინარე რელიგიური ომები
- გ. ბურგუნდიის ჰერცოგის შესვლა ინგლისის მეფის მფარველობაში
- დ. პლანტაგენეტების პრეტენზია საფრანგეთის სამეფო ტახტზე

7. რატომ იყო მნიშვნელოვანი ბიზანტიისათვის 1402 წლის ანგორის ბრძოლის შედეგი?

- ა. დამარცხებულმა იოანე VII პალეოლოგმა დაკარგა ქალაქი ნიკეა და მცირე აზიაში არსებული სხვა ბიზანტიური სამფლობელოები
- ბ. გამარჯვებულმა ევროპელმა რაინდებმა გაარღვიეს კონსტანტინოპოლის ალყა და დახმარება აღმოუჩინეს ქალაქის დამცველებს
- გ. დამარცხებული ოსმალები იძულებული გახდნენ დროებით შეეჩერებინათ ბრძოლა კონსტანტინოპოლისათვის
- დ. გამარჯვებულმა თემურ-ლენგმა შეძლო ბოსფორზე გადასვლა და „ოქროს რქის“ ყურის დაკავება

8. ვისი ზეობისას გაემგზავრნენ საქართველოს წარმომადგენლები ფერარა-ფლორენციის საეკლესიო კრებაზე?

- ა. გიორგი V-ის
- ბ. ალექსანდრე I-ის
- გ. თეიმურაზ I-ის
- დ. ვახტანგ VI-ის

9. რით გამოირჩეოდნენ მაიას ტომები კოლუმბამდელი ეპოქის ცენტრალურ და ჩრდილოეთ ამერიკაში მცხოვრები სხვა ტომებისაგან?

- ა. მხოლოდ მათ ჰქონდათ დამწერლობა
- ბ. ანდებში შექმნეს საირიგაციო სისტემა
- გ. საფუძველი ჩაუყარეს რკინის მეტალურგიას
- დ. პირველებმა მოიშინაურეს ცხენი

10. რატომ ეწოდება „ქართლის ცხოვრების“ ერთ-ერთ ნუსხას „მარიამისეული“?

- ა. ექვთიმე თაყაიშვილმა აღმოაჩინა მარიამ ჯამბაკურ-ორბელიანის სახლში
- ბ. მარიამ ბარათაშვილმა შეწირა წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას
- გ. თავის დროზე გადაიწერა მარიამ დედოფლის ბრძანებით
- დ. ნაპოვნი იქნა წმიდა მარიამის სახელობის მონასტრის წიგნსაცავში

11. რა ფაქტი მიუთითებს XVIII საუკუნის 40-იან წლებში აღმოსავლეთ საქართველოში ირანის გავლენის შესუსტებაზე?

- ა. ქერიმ ხანის მიერ გადასახადების შემცირება
- ბ. ერეკლე II-ის ქართლის მეფედ დამტკიცება
- გ. შანშე ერისთავის წარმატებული აჯანყება
- დ. თეიმურაზ II-ის მეფედ კურთხევა სვეტიცხოველში

12. რა გახდა მიზეზი საფრანგეთში მესამე რესპუბლიკის დროს დაწყებული საზოგადოებრივი მოძრაობისა, რომლის ნაწილი იყო საგაზეთო სტატია - „ბრალს ვდებ“?

- ა. „ემსის დეპეშა“
- ბ. „დრეიფუსის საქმე“
- გ. „ფაშოდის ინცინდენტი“
- დ. „პანამის აფიორა“

13. სხვა მიზეზებთან ერთად, რამ განაპირობა, რომ საქართველო ერთა ლიგაში არ მიიღეს?

- ა. ქემალისტებსა და საბჭოთა რუსეთს შორის მოსკოვში დადებულმა ხელშეკრულებამ
- ბ. ანტანტის ქვეყნების მიერ საბჭოთა რუსეთის მთავრობის ცნობამ
- გ. საბჭოთა რუსეთის დელეგაციის მკვეთრად უარყოფითმა პოზიციამ
- დ. საბჭოთა რუსეთის მხრიდან შესაძლო სამხედრო აგრესიამ

14. რომელი ხელშეკრულების შესახებ განაცხადა უინსტონ ჩერჩილმა - „თქვენ გქონდათ არჩევანი ომსა და სირცხვილს შორის. თქვენ აირჩიეთ სირცხვილი, ახლა მიიღებთ ომსაც“?

- ა. მოლოტოვ-რიბენტროპის პაქტის
- ბ. ანტიკომინტერნული დეკლარაციის
- გ. მიუნხენის შეთანხმების
- დ. ვერსალის კომუნიკეს

15. რომელი მნიშვნელოვანი მოვლენა მოხდა საქართველოში 1991 წლის 31 მარტს?

- ა. ჩატარდა საყოველთაო რეფერენდუმი საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შესახებ
- ბ. უზენაესმა საბჭომ მიიღო საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი
- გ. ჩატარდა საქართველოს რესპუბლიკის პირველი საპრეზიდენტო არჩევნები
- დ. პირველი მოწვევის პარლამენტმა მიიღო ახალი კონსტიტუცია

ინსტრუქცია

ქრონოლოგიურად (უძველესიდან უახლესისაკენ) დაალაგეთ ისტორიული მოვლენები, პიროვნებები და არქიტექტურული ძეგლები. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე მოცემულ უჯრებში. გაითვალისწინეთ, რომ უჯრაში იწერება მხოლოდ დასახელებული მოვლენის, პიროვნების და ა.შ. შესაბამისი ციფრი. პირველ უჯრაში იწერება ის ციფრი, რომლითაც ყველაზე ადრე მომხდარი მოვლენაა აღნიშნული და ა.შ. შესაბამისად, ბოლო, მესამე უჯრაში ის ციფრი ჩაიწერება, რომლითაც ყველაზე გვიან მომხდარი მოვლენა აღინიშნა. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

16. ქრონოლოგიურად დაალაგეთ ძველი ბერძენი ფილოსოფოსები მათი მოღვაწეობის დაწყების დროის მიხედვით:

- 1. პლატონი
- 2. სოკრატე
- 3. არისტოტელე

17. ქრონოლოგიურად დაალაგეთ ჯვაროსნული ლაშქრობების ეპოქის ისტორიული პიროვნებები მათი მოღვაწეობის დროის მიხედვით:

- 1. ენრიკო დანდოლო
- 2. გოტფრიდ ბულონელი
- 3. ფრიდრიხ ბარბაროსა

18. ქრონოლოგიურად დაალაგეთ საფრანგეთის ისტორიაში მომხდარი მოვლენები:

1. ბართლომეს ღამე
2. ფრონდა
3. ჟაკერია

19. ქრონოლოგიურად დაალაგეთ ევროპაში მომხდარი ისტორიული მოვლენები:

1. ყირიმის ომი
2. ადრიანოპოლის ზავი
3. ბერლინის კონგრესი

20. ქრონოლოგიურად დაალაგეთ ხუროთმოძღვრული ძეგლები მათი აგების დროის მიხედვით:

1. ახალი შუამთა
2. ბედია
3. ბარაკონი

ინსტრუქცია

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოყვანილი ისტორიული დოკუმენტი, გაიაზრეთ ტექსტი და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცლის შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 19.

21. ნაწყვეტი ალექსანდრე ჭავჭავაძის წერილიდან¹

თქვენი იმპერატორული უდიდებულესობის ერთგული ქვეშევრდომი,
კავალერიაში მყოფი გენერალ-მაიორი თავადი ა.ჭავჭავაძე;
მაისის მე-10 დღეს 1837 წლისა, ს.-პეტერბურღი

გიორგი XIII-მ ტახტზე ასვლისას ნეტარხსენებულ იმპერატორ პავლესაგან მიიღო კურთხევა, რომ მის შემდეგ მემკვიდრედ გამოეცხადებინა უფროსი ძე - დავითი. ასეთი არჩევანი არ მოეწონათ მეფე გიორგის ძმებს, რომლებიც მოითხოვდნენ, რათა მემკვიდრეობა გადასულიყო არა პირდაპირი გზით, არამედ ძმებზე უფროსობის მიხედვით. გარეშე მიზეზებზე რომ არა ვთქვათ, რამაც დაასუსტა საქართველო, სამეფო სახლის მრავალრიცხოვან წევრთა ქიშპობამ ტახტისა და საუფლისწულო მამულების გამო და მთელმა ამ დავიდარაბამ საქართველოს უკანასკნელი ძალები გამოაცალა.

1800 წელს ბატონიშვილი ალექსანდრე ოცი ათასი ლევით შემოიჭრა საქართველოში, რომ თავისი ძმა გიორგი ტახტიდან ჩამოეგდო. ქართველებმა რუსთა დახმარებით დაამარცხეს იგი და გაფანტეს ლევთა ბრბო. მაგრამ ამ ამბავმა მეფე გიორგი დაარწმუნა, რომ დამოუკიდებლობის შენარჩუნება შეუძლებელი იყო გარეშე ძალის დაუხმარებლად. მეფე გიორგი თავისი ხალხის ღირსებისა და სარწმუნოების დაცვას ისახავდა მიზნად და ამიტომ მისთვის ძნელი არ იყო იმის გადაწყვეტა, თუ რომელი მეზობელი სახელმწიფოსათვის უფრო მიზანშეწონილი იყო თავისი ქვეყნის მომავლის მინდობა. მან რუსეთს მიმართა, ვინაიდან კარგად მოეხსენებოდა ქართველთა ძველი სწრაფვა ამ ქვეყნისადმი, და არც შემცდარა არჩევანში. მის განზრახვას ხალხი საყოველთაო სიხარულით შეხვდა. მაგრამ საქართველოს შეერთება რუსეთთან სხვადასხვაგვარად ესმოდათ. საზოგადოების მმართველნი პირნი ძირითადად პირადი ანგარებით

¹ ალექსანდრე ჭავჭავაძე, თხზულებანი, თბილისი, 1986, გვ. 209-212.

ხელმძღვანელობდნენ მაშინაც კი, როცა საქმე ხალხის კეთილდღეობას ეხებოდა. ამავე გზას ადგა თავადაზნაურობა, რომელიც ძირითადად ორ პარტიად იყო გაყოფილი.

ერთი პარტია გიორგი XIII-ს სიკვდილის შემდეგ მოუთმენლად ელოდა ჩვენში რუსეთის მმართველობის დამკვიდრებას. მათ ეშინოდათ ტახტზე ბატონიშვილი დავითი არ ასულიყო, რომელმაც ყოველგვარი პატივისცემა დაკარგა იმით, რომ მოურიდებლად გაამხილა თავისი უსაფუძვლო ზრახვები.

მეორე პარტიას პირიქით - მეფობის შენარჩუნება უნდოდა, მაგრამ ისე, რომ მეფე მთლიანად რუსეთის მორჩილი ყოფილიყო, ხოლო საქართველოს მმართველობა ადგილობრივი კანონებით განხორციელებულიყო. მაგრამ ამ პარტიის თითოეულ მომხრეს მისადმი კეთილგანწყობილი ბატონიშვილის გამეფება სურდა და სულაც არ დაეძებდა, ჰქონდა თუ არა ამ ბატონიშვილს საამისო უფლება და უნარი.

ნაკლებად, მაგრამ იყვნენ ისეთნიც, რომლებიც პირად ინტერესებზე მაღლა იდგნენ, ხალხის განწყობილებას და პოლიტიკურ ვითარებას ითვალისწინებდნენ. მათ მიაჩნდათ, რომ ქვეყანაში ძირეული გარდაქმნა და თუნდაც უნაკლო წყობილების დამკვიდრება ყოველთვის როდია საკმარისი საზოგადოებისთვის სიკეთის მოსატანად, ვინაიდან ნებისმიერ სიახლეს შეიძლება წინ აღუდგეს ისეთი დაბრკოლებანი, რომელთა გადალახვა დიდი მსხვერპლის ფასად ჯდება. მათი აზრით, საქართველოში რუსეთის სამოქალაქო წეს-წყობილების სწრაფად დამყარებას როგორც რუსეთისათვის, ასევე საქართველოსათვის შემდეგი სავალალო შედეგები მოჰყვებოდა:

1. საქართველოს დაუყოვნებელი შეერთებით რუსეთს დაეკისრებოდა ქვეყნის არა მარტო გარეშე მტრებისაგან დაცვა, არამედ მისი ნანგრევებიდან აღდგენა, რაც არც თუ მცირედი მსხვერპლის გაღებას მოითხოვდა;

2. საქართველოში თავისი მმართველობის დასამყარებლად და სამეფო ოჯახის მრავალრიცხოვან წევრთა სათანადოდ შესანახად რუსეთს საკმაო ფულადი ხარჯის გაღება მოუწევდა;

3. ჩვენი ქვეყნის გარდაქმნის დროს ბაგრატიონთა დინასტიას, რომელიც აქ 1000 წელზე მეტ ხანს მეფობდა, ვითომდა თავადაზნაურობის მოთხოვნით, მოსპობდნენ, და ისეთ შემთხვევაში, თუ რუსეთი დატოვებდა ქვეყანას, ამის მთელი პასუხისმგებლობა თავადაზნაურობას დაეკისრებოდა;

4. საქართველოში ახალი მმართველობის დამკვიდრებისას რუსეთს აქ მრავალი მოხელე დასჭირდებოდა. შიშობდნენ, რომ კარგი მოხელეები აქ არ მოისურვებდნენ სამსახურს, რომ თვით საშუალოდ კარგი მოხელეებიც რუსეთის შიდა გუბერნიებში ამჯობინებდნენ სამსახურს;

5. მოსახლეობის მხრიდან რუსული ენის საერთო უცოდინარობას და თარჯიმანთა უკიდურეს იშვიათობას უსათუოდ მოჰყვებოდა სასამართლო დაწესებულებათა ან სრული უმოქმედობა ან ყოველ შემთხვევაში - მართლმსაჯულების წარმოების დიდი არევიდარევა, რაც დაუყოვნებლივ წარმოშობდა უნდობლობასა და უკმაყოფილებას ხალხში, რომელიც მიჩვეული იყო საქმის სწრაფსა და მარტივ გადაწყვეტას ზეპირად.

მაგრამ ეს მოსაზრებანი გვერდზე დარჩა, როდესაც საქართველოში ჩამოვიდა გენერალ-ლეიტენანტი კნორინგი, კავკასიის ხაზის ჯართა მაშინდელი ინსპექტორი, რომელსაც თან საქართველოს საქმეთა გამგებლობაც ევალებოდა. იგი არსებულ ვითარებას სულ სხვა თვალსაზრისით უყურებდა და ამიტომ სასწრაფოდ მიიღო ზომები, რომ თავის განზრახვათა აღსრულებისას ოდნავი წინააღმდეგობაც არ შეხვედროდა თავადაზნაურობის მხრიდან. საქართველო მაშინ ისეთ მძიმე ავადმყოფს ჰგავდა, რომელსაც ძლივსღა შესწევს ძალა, რათა მკურნალს თავისი გასაჭირი აუწყოს. განა შეეძლო მას იმ დროს რაიმე წინააღმდეგობის გაწევა?! იგი დარწმუნებული იყო, რომ რუსეთის მფარველობა მისთვის აუცილებელია და ამისთვის სხვა ყველაფერი უნდა დათმო.

გენერალ-ლეიტენანტ კნორინგის თვალსაზრისი საქართველოს საქმეების შესახებ დამტკიცდა და 1801 წელს დაარსდა საქართველოს უმაღლესი მმართველობა რუსეთის შიდა გუბერნიების საერთო დაწესებულებათა მსგავსად, ხოლო გუბერნატორის მაგივრად მმართველი დანიშნეს.

ახალი მმართველობის დამკვიდრებისას სამოქალაქო მოხელეებს, აუცილებელი საჭიროების გამო, სამსახურში განურჩევლად ღებულობდნენ. ასეთ მოხელეებს მათი მოქმედების გამო ხალხში სახელი გაუტყდათ. მართლმსაჯულების წარმოება, მეტადრე პირველ წლებში, არათუ დამაკმაყოფილებელი არ იყო, არამედ მის აზურად აგდებას უფრო წარმოადგენდა.

კითხვები:

(2) 21.1. რუსეთის რომელ იმპერატორს მიმართავს ალ. ჭავჭავაძე და რომელ კონკრეტულ სამეფოს გულისხმობს საქართველოზე საუბრისას?

(2) 21.2. დაასახელეთ ორი მიზეზი, რომლის გამოც, ალ. ჭავჭავაძის აზრით, სამეფო ოჯახის წევრებს ერთმანეთში დაპირისპირება ჰქონდათ?

(1) 21.3. ავტორის აზრით, ძირითადად რა ინტერესით ხელმძღვანელობდა თავადაზნაურობა?

(2) 21.4. დაასახელეთ ორი კონკრეტული ისტორიული ფაქტი, რომ „ქართველებს გააჩნდათ ძველი სწრაფვები“ რუსეთისადმი?

(1) 21.5. ავტორის აზრით, რა ახასიათებდა უარყოფითად „მეორე პარტიის“ წარმომადგენლებს?

(2) 21.6. ავტორის აზრით, რომელ ორ ფაქტორს ითვალისწინებდნენ თავადაზნაურთა როგორც ერთი, ასევე მეორე პარტიის მიღმა მყოფნი?

(3) 21.7. თქვენი აზრით, ამ წერილის შექმნის მომენტისათვის ავტორის მიერ დასახელებული 5 „სავალალო შედეგიდან“ რომელი ორი აღმოჩნდა რეალურად სავალალო, ვისთვის და რატომ?

(1) 21.8. რა იყო ის „აუცილებელი საჭიროება“, რის გამოც სამოქალაქო მოხელეებს სამსახურში განურჩევლად იღებდნენ?

(1) 21.9. წყაროს მიხედვით, ჩანს თუ არა, რომ საქართველოში არსებობდნენ რუსეთის გაბატონების მოწინააღმდეგეები? მოსაზრება დაასაბუთეთ მხოლოდ წერილის მიხედვით.

(1) 21.10. რა სამართლებრივი დოკუმენტის საფუძველზე ითხოვდნენ მეფე გიორგის ძმები ტახტის ძმიდან ძმაზე გადასვლას?

(2) 21.11. წერილის მიხედვით, თავადაზნაურთა რომელი ჯგუფის შეხედულებას ემთხვევა ალ. ჭავჭავაძის პოზიცია? პასუხი დაასაბუთეთ ამავე წერილზე დაყრდნობით.

(1) 21.12. ახსენით, რამ განაპირობა წერილში ასახული ავტორისეული პოზიცია.

2. საგნის სწავლების მეთოდика

ინსტრუქცია

თითოეულ კითხვაზე მოცემულია ოთხი სავარაუდო პასუხი. მათგან მხოლოდ ერთია სწორი. თქვენს მიერ არჩეული პასუხის მონიშვნის ერთადერთი გზა პასუხების ფურცელზე სათანადო უჯრაში X ნიშნის დასმაა. არცერთი სხვა აღნიშვნა, ჰორიზონტალური თუ ვერტიკალური ხაზები, შემოხაზვა და ა.შ. ელექტრონული პროგრამის მიერ არ აღიქმება. თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში). შეუძლებელია, ხელმეორედ აირჩიოთ ის პასუხი, რომელიც გადაასწორეთ. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

22. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს განუვითაროთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი შემდეგი სასწავლო თემის საშუალებით - „თეორიები ადამიანის წარმოშობის შესახებ“. ინტერაქტიური სწავლების პრინციპებიდან გამომდინარე, ყველაზე მეტად რომელი აქტივობა შეუწყობს ხელს მოსწავლეებში არგუმენტირებული მსჯელობის უნარის განვითარებას?

- ა. მოსწავლეების მიერ ინფორმაციული ბანკის შექმნა დმანისში უძველესი ადამიანის ნაშთების აღმოჩენის შესახებ
- ბ. მოსწავლეთათვის ადამიანის წარმოშობის შესახებ ლექციის ჩატარება
- გ. მოსწავლეების მიერ ადამიანის განვითარების ეტაპების ამსახველი საპრეზენტაციო პლაკატის მომზადება
- დ. მოსწავლეების მიერ ადამიანის წარმოშობის შესახებ საკლასო დისკუსიის მოწყობა

23. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებმა გაიგონ და გაითავისონ წარსულში მცხოვრები ადამიანების

განცდები. ამ მიზნის მისაღწევად თქვენ იყენებთ ისტორიულ წყაროს – ნაწყვეტს მაგელანის ექსპედიციის წევრის, ანტონიო პიგაფეტას დღიურიდან. ჩამოთვლილთაგან ყველაზე მეტად მოსწავლისათვის მიცემული რომელი დავალება შეუწყობს ხელს ამ მიზნის მიღწევას?

- ა. დაწერეთ ისტორიული წყაროს მოკლე შინაარსი
- ბ. შეაფასეთ პიგაფეტის დღიურის ისტორიული მნიშვნელობა
- გ. შეადგინეთ მაგელანის ექსპედიციის მარშრუტი
- დ. განმარტეთ მაგელანის ექსპედიციის წევრის ქცევის მოტივები

24. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებმა შეისწავლონ კანესთან ბრძოლაში ჰანიბალის მიერ გამოყენებული სამხედრო ტაქტიკა. მოცემული აქტივობებიდან ყველაზე მეტად რომელი შეუწყობს ხელს ამ მიზნის მიღწევას?

- ა. მოწინააღმდეგეთა სამხედრო რესურსების შედარებითი ცხრილის შედგენა
- ბ. მეომარი მხარეების აღჭურვილობის თავისებურებების დახასიათება
- გ. კანესთან ბრძოლის ამსახველი სქემების აღწერა და განმარტება
- დ. რუკის მიხედვით კანეს ადგილმდებარეობის მნიშვნელობის განსაზღვრა

ინსტრუქცია

დავალებაში მოცემულია ისტორიული რუკა. რუკაზე არსებული ინფორმაციის მიხედვით უპასუხეთ დასმულ კითხვებს, ხოლო პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცლის შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 6.

25. მოცემულ რუკაზე დაყრდნობით მოსწავლეს ორი დავალება უნდა შეესრულებინა:

ა) განესაზღვრა რომელი საუკუნის ვითარებაა ასახული რუკაზე. ბ) რუკის მიხედვით დაესახელებინა ოთხი გერმანული ტომი.

(2) 25.1. მოსწავლემ ვერ განსაზღვრა, თუ რომელი საუკუნის ვითარებაა ასახული რუკაზე. ჩამოაყალიბეთ ორი თანმიმდევრული, კონკრეტული დავალება, რომელსაც მისცემდით მოსწავლეს, რათა მან მართებულად შეასრულოს დავალება.

(2) 25.2. მოსწავლემ ვერ დაასახელა გერმანული ტომები. ჩამოაყალიბეთ ორი თანმიმდევრული, კონკრეტული დავალება, რომელსაც მისცემდით მოსწავლეს, რათა მან მართებულად შეასრულოს დავალება.

(1) 25.3. რა სასწავლო უნარის განვითარებას შეუწყობს ხელს მოსწავლეთათვის მიცემული დავალება - „დაასათაურეთ ისტორიული რუკა“?

(1) 25.4. შესაძლებელია, თუ არა მოცემული რუკის გამოყენება „ხალხთა დიდი გადასახლების“ თემის განხილვისას? მოსაზრება აუცილებლად დაასაბუთეთ.

ინსტრუქცია

მოცემული დავალება უკავშირდება სასწავლო პროცესის დაგეგმვას. გაეცანით მოცემულ პირობას, უპასუხეთ დასმულ კითხვებს, ხოლო პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცლის შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 10.

26. გაკვეთილის დაგეგმვა

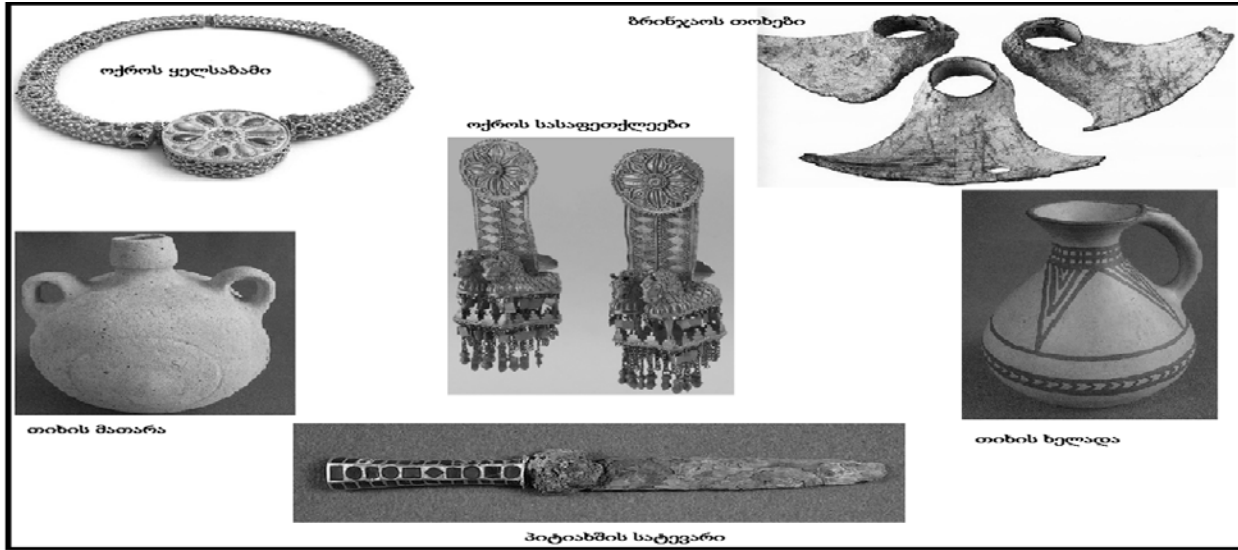
რესურსი №1. სტრაზონის ცნობა

“ადამიანთა ოთხი გვარი მოსახლეობს ამ ქვეყანაში: ერთი (გვარია) და პირველი, რომლისაგანაც მეფეებს სხამენ მახლობლობისა და ასაკის მიხედვით უხუცესს, ხოლო მეორე (ამ გვარიდან) მოსამართლეობს და მხედართმთავრობს. მეორე (გვარი) არის ქურუმთა, რომლებიც ზრუნავენ აგრეთვე მეზობლებთან სამართალზე. მესამე (გვარი) არის მხედართა და მიწის მოქმედთა. მეოთხე (გვარი) არის ხალხისა, რომლებიც სამეფო მონები არიან და აკეთებენ ყველაფერს, რაც ცხოვრებისათვის არის საჭირო. საზოგადო აქვთ მათ ქონება ნათესაობისდა მიხედვით. მართავს და განაგებს თითოეულს უხუცესი”.

რესურსი №2. ლეონტი მროველი, „მეფეთა ცხოვრება“

„ხოლო ერთი დაადგინა სპასპეტად და მისცა ტფილისითგან და არაგვითგან ვიდრე ტასისკარამდე და ფანვარადმდე, რომელ არს შიდა-ქართლი. და ესე სპასპეტი იყო შემდგომადვე წინაშე მეფისა, მთავრობით განაგებდის ყოველთა ერისთავთა ზედა. ხოლო ამათ ერისთავთა ქუეშე, ადგილთა და ადგილთა, განაჩინნა სპასალარნი და ათასისთავნი, და მათ ყოველთაგან მოვიდოდა ხარკი სამეფო და საერისთავო. ესრეთ განაწესა ესე ყოველი ფარნავაზ მიმსგავსებულად სამეფოსა სპარსთასა“.

რესურსი №3. საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილი ცალკეული არქეოლოგიური არტეფაქტები

კითხვები:

(1) 26.1. ქართლის სამეფოსთან დაკავშირებული რომელი კონკრეტული საკითხის შესწავლას დაგეგმავდით სამივე რესურსის გამოყენებით გაკვეთილზე?

(2) 26.2. განსაზღვრეთ გაკვეთილის მიზანი:

ა) რა ცოდნა უნდა შეიძინონ მოსწავლეებმა გაკვეთილზე?

ბ) რომელი ერთი კონკრეტული სასწავლო უნარ-ჩვევის განვითარებას შეეცდებით მოსწავლეებში?

(2) 26.3. დაასახელეთ ზემოთ აღნიშნული რესურსებიდან ერთი, რომელსაც გამოიყენებთ გაკვეთილის საწყის ეტაპზე. უპასუხეთ:

ა) რატომ აირჩიეთ ამ რესურსით გაკვეთილის დაწყება?

ბ) რა დავალებას მისცემთ მოსწავლეებს არჩეული რესურსის გამოყენებით?

(2) 26.4. დაასახელეთ რესურსი, რომლითაც გააგრძელებთ სასწავლო პროცესს. უპასუხეთ:

ა) რატომ აირჩიეთ ამ რესურსით გაკვეთილის გაგრძელება?

ბ) რა დავალებას მისცემთ მოსწავლეებს არჩეული რესურსის გამოყენებით?

(2) 26.5. დარჩენილ მესამე რესურსთან დაკავშირებით უპასუხეთ:

ა) რა მიზნით გამოიყენებთ დარჩენილ რესურსს?

ბ) რა დავალებას მისცემთ მოსწავლეებს ამ რესურსის გამოყენებით?

(1) 26.6. დაწვრილებით აღწერეთ რა ტიპის თვალსაჩინოების შექმნას დაავალდებთ მოსწავლეებს შემაჯამებელი დავალების სახით?

ინსტრუქცია

მოცემული დავალება უკავშირდება მოსწავლის ნაშრომის შეფასებას. ამ დავალების შესასრულებლად გეძლევათ:

- 1) მოსწავლისათვის გასაანალიზებლად მიცემული ტექსტი (ისტორიული წყარო) თანდართული კითხვებით;
- 2) მოსწავლის მიერ ამ კითხვებზე გაცემული პასუხები;
- 3) შეფასების სქემა, რომლითაც უნდა შეაფასოთ მოსწავლის მიერ გაცემული პასუხები.

ყურადღებით გაეცანით ისტორიულ წყაროს, დასმულ შეკითხვებს და მოცემული შეფასების სქემის მიხედვით მიანიჭეთ ქულები მოსწავლის პასუხებს.

პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცლის შესაბამის ადგილას.

27. სოლომონ I-ის ელჩის, მაქსიმე ქუთათელის (აბაშიძის) მიერ რუსეთის

ხელისუფლებისადმი გაგზავნილი წერილი

საქართველოში ახლა ორი მეფე არის: მეფე სოლომონი მართავს იმერეთს, ხოლო მეფე ერეკლე ქართლ-კახეთს. ისინი ერთმანეთის დიდი მეგობრები არიან. როდესაც ოსმალები იმერეთში შემოიჭრნენ, ერეკლე ორჯერ მიეხმარა საიდუმლოდ სოლომონს. ასევე მეფე სოლომონიც, თვითონაც იქ ბრძანდებოდა ორჯერ და მესამედ თავის ძმა არჩილი მიახმარა ლეკებთან საომრად. იმერეთის თავადები: დადიანი, გურიელი, ერისთავი და სხვანი, სულ ყველანი, მეფე სოლომონის მორჩილები არიან.

იმერეთის სამი ციხე: ბათუმი, ფოთი და სოხუმი ზედ ზღვის პირზე არის და ხომალდისა და ნავის კარგი მისადგომი აქვს. შუა იმერეთში პირველი ქალაქი ქუთაისია, მერე ბაღდადი, შორაპანი, ცუცხვათი. ამ ციხეებში შვიდასამდე ოსმალო დგას. ამ ციხეების გარშემო ისეთი დიდი ტყეებია და დიდი ხეები, რომ ხომალდები აშენდება. იმერეთში, ზოგიერთ ადგილზე ოქროს, ვერცხლისა და სხვა ქანებიც არის, მაგრამ ისინი იმერეთს არასდროს არ მოუხმარია, რკინის გარდა. იმიტომ, რომ მტერი არ მომრავლდეს და ყოველთვის იმის ცდაში არიან, რომ ოსმალებმა არ შეიტყონ.

იმერეთში თავადები და აზნაურები თავისი კაცებით, იარაღითა და აღკაზმულობით გამოდიან მტრის წინააღმდეგ. ოცდახუთი ათასი ან ოცდაათი ათასამდე

კაცი შეიყრება მაშინ, როდესაც მტერი იმერეთში შემოვა. ფული არ არის, რომ ჯარს მისცენ და ამიტომ საზღვარს იქით ვერ ეგებებიან მტერს და ვერ ებრძვიან. ჯარის შესანახი ფული რომ იყოს, სწრაფად ორმოცდაათი ათასი კაცის შეყრასაც შეძლებენ და მტერს საზღვარს იქით მიეგებებიან და იმერეთშიც არ შემოუშვებენ. იმერელების გარდა, ყოველთვის შეიძლება ფულით დაიქირავო მეომარი ლეკი და ოსი. თოფს, ხმალსა და ტყვიას ოსმალოს ქვეყნიდან, ყიზილბაშიდან და ტფილისის ქალაქიდან ყიდულობენ.

თუ მეფე სოლომონს რუსეთიდან ხუთი ათასამდე კაცს თავისი შეიარაღებით და სახარჯო ფულით გაუგზავნიან, ისეთი იმედი მიეცემა თვითონაც და მის ხალხსაც, რომ ციხეებში მყოფ ოსმალოებს სუყველას ამოწყვეტენ. თუ ფულსაც უბოძებთ, რამდენი ათასი კაცის შეყრასაც უბრძანებთ, იმდენს დაიქირავებს და შეყრის და ამავე ზაფხულში ოსმალეთს დიდ ზიანს მიაყენებს.

კითხვები (რომლებზეც მოსწავლეს უნდა ეპასუხა):

27.1. წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, კონკრეტულად რაში გამოიხატებოდა მეფეების დიდი მეგობრობა?

27.2. საკუთრივ იმერეთის და ასევე გურიისა და ოდიშის გარდა, დაასახელეთ საქართველოს კიდევ სამი ისტორიული მხარე, რომელიც, წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, იმერეთის სამეფოს შემადგენლობაში მოიაზრებოდა.

27.3. მოიყვანეთ ერთი არგუმენტი იმის ასახსნელად, თუ რატომ დაეხმარა ერეკლე სოლომონს ოსმალების წინააღმდეგ ბრძოლაში საიდუმლოდ?

27.4. წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, მოიყვანეთ ერთი არგუმენტი, თუ რატომ არ ამუშავებენ იმერეთში „ოქროსა და ვერცხლის ქანებს“?

27.5. იმერეთში „ოქროსა და ვერცხლის ქანების“ არსებობის გარდა, კიდევ რა ინფორმაციაა დოკუმენტში, რომელიც გამოიწვევდა რუსეთის საიმპერატორო კარის დაინტერესებას?

27.6. წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, რა შემთხვევაში ხდება იმერეთში ჯარის შეკრება?

27.7. რომელი სახელმწიფო იგულისხმება, როდესაც საუბარია, რომ თოფის, ხმლისა და ტყვიის შეძენა შეიძლება „ყიზილბაშიდან“?

27.8. წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, ვისი დაქირავება შეიძლება ფულით?

27.9. წერილის ტექსტიდან გამომდინარე, რა სახის კონკრეტულ დახმარებას ითხოვს იმერეთისთვის მაქსიმე ქუთათელი?

27.10. წყაროს მიხედვით, რომელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ ბრძოლაში გაუწევს რუსეთს მოკავშირეობას იმერეთის მეფე?

27.11. წერილში არსებული რა ინფორმაცია მიუთითებს იმაზე, რომ დოკუმენტი ვერ დაიწერებოდა 1762 წლამდე?

27.12. წერილში არსებული რა ინფორმაცია მიუთითებს იმაზე, რომ დოკუმენტი ვერ დაიწერებოდა 1784 წლის შემდეგ?

მოსწავლის მიერ გაცემული პასუხები:

27.1. ისინი ერთმანეთს მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში ეხმარებიან

27.2. სამეგრელო, რაჭა, აჭარა

27.3. არ სურდა ურთიერთობა დაეძაბა ოსმალეთთან

27.4. იმიტომ რომ მტერი არ მომრავლდეს

27.5. სანავსადგუროდ გამოსადეგი ქალაქების არსებობა, ხომალდების ასაშენებლად გამოსაყენებელი ხეები, იარაღისა და ტყვიის ადვილად ყიდვის საშუალება

27.6. მტრის შემოსევის შემთხვევაში

27.7. სასანიანთა ირანის სახელმწიფო

27.8. ლეკების და ოსების

27.9. ჯარს და ფულს

27.10. ოსმალეთის

27.11. იმერეთის მეფედ სოლომონ I არის დასახელებული

27.12. 1784 წელს ერეკლე II გარდაიცვალა

შეფასების სქემა, რომლითაც უნდა შეაფასოთ მოსწავლის მიერ გაცემული პასუხები:

➤ მხოლოდ დადებითი შეფასების დაწერისას, პასუხების ფურცელში აუცილებლად აღნიშნეთ მოსწავლის მიერ გაცემულ რომელ კონკრეტულ პასუხს ან პასუხებს მიანიჭეთ ქულა.

➤ 0 ქულის დაწერისას, პასუხების ფურცელში არ აღნიშნოთ, რომელ კონკრეტულ პასუხს ან პასუხებს მიანიჭეთ აღნიშნული ქულა.

27.1	სწორი პასუხი ფასდება 1 ქულით
27.2	თითოეული მხარის სწორი დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.3	ლოგიკური არგუმენტის დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.4	სწორი პასუხი ფასდება 1 ქულით
27.5	თითოეული სწორი ინფორმაციის დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.6	სწორი პასუხი ფასდება 1 ქულით
27.7	სწორი პასუხი ფასდება 1 ქულით
27.8	თითოეული ხალხის სწორი დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.9	თითოეული თხოვნის დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.10	სწორი პასუხი ფასდება 1 ქულით
27.11	ლოგიკური არგუმენტის დასახელება ფასდება 1 ქულით
27.12	ლოგიკური არგუმენტის დასახელება ფასდება 1 ქულით

სწორი პასუხები

1-20 - თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება

1. დ	6. დ	11. დ
2. ბ	7. გ	12. ბ
3. გ	8. ბ	13. დ
4. ა	9. ა	14. გ
5. დ	10. გ	15. ა
16. 213	18. 312	20. 213
17. 231	19. 213	

21. - სულ 19 ქულა

- 21.1. ნიკოლოზ I (1 ქ), ქართლ-კახეთის სამეფო (1 ქ); სულ 2 ქულა
- 21.2. ტახტი (1ქ) და მამული (1ქ); სულ 2 ქულა
- 21.3. პირადი ინტერესებით - 1 ქ.
- 21.4. ნებისმიერი ორი (თითოეული ფაქტი - 1 ქულა) ისტორიული ფაქტი, რომელიც არ შეიცავს ფაქტობრივ შეცდომას; სულ 2 ქულა
- 21.5. ყველას მისდამი კეთილგანწყობილი კანდიდატურა ჰყავდა - 1ქ.
- 21.6. ხალხის განწყობა (1 ქ) და პოლიტიკური ვითარება (1 ქ); სულ 2 ქულა
- 21.7. 4-5 მუხლები (1 ქ), საქართველოსთვის (1 ქ), ნებისმიერი ლოგიკური დასაბუთება (1 ქ); სულ 3 ქულა
- 21.8. კადრების ნაკლებობა - 1 ქ.
- 21.9. დიახ, ალექსანდრე ბატონიშვილი, წყაროდან სათანადო ადგილის დამოწმებით - 1ქ.
- 21.10. ერეკლე II-ის კანონი ტახტის მემკვიდრეობის შესახებ- 1 ქ
- 21.11. პირველი და მესამე პარტიები (1 ქ), ნებისმიერი ლოგიკური დასაბუთება (1 ქ); სულ 2 ქულა
- 21.12. ნებისმიერი ლოგიკური ახსნა - 1 ქ.

22-24 - თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება

22. დ
23. დ
24. გ

25. სულ 6 ქულა

25.1. ნებისმიერი 2 კონკრეტული, თანმიმდევრული და ადეკვატური დავალება (თითოეული დავალება - 1 ქ); სულ 2 ქულა

25.2. ნებისმიერი 2 კონკრეტული, თანმიმდევრული და ადეკვატური დავალება (თითოეული დავალება - 1 ქ); სულ 2 ქულა

25.3. ნებისმიერი ადეკვატური სასწავლო უნარის დასახელება – 1 ქ

25.4. ნებისმიერი ადეკვატური პასუხი სათანადო დასაბუთებით – 1 ქ

26. სულ 10 ქულა

26.1. ქართლის სამეფოს სოციალური წყობა, სახელმწიფო მოწყობა – 1 ქ

26.2. ნებისმიერი ადეკვატური პასუხი (1 ქ), ნებისმიერი ადეკვატური პასუხი (1 ქ); სულ 2 ქულა

26.3. რესურსის დასახელება დასაბუთებით (1 ქ); ნებისმიერი ადეკვატური დავალება (1 ქ); სულ 2 ქულა

26.4. რესურსი დასახელება დასაბუთებით (1 ქ); ნებისმიერი ადეკვატური დავალება (1 ქ); სულ 2 ქულა

26.5. რესურსი დასახელება დასაბუთებით (1 ქ); ნებისმიერი ადეკვატური დავალება (1 ქ); სულ 2 ქულა

26.6. ნებისმიერი ადეკვატური თვალსაჩინოების დასახელება - 1ქ.

27. სულ 12 ქულა

27.1	1 ქ - ისინი ერთმანეთს მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში ეხმარებიან
27.2	2 ქ - რაჭა და აჭარა
27.3	1 ქ - არ სურდა ურთიერთობის დამაბვა ოსმალეთთან
27.4	1 ქ - მტერი რომ არ მომრავლდეს
27.5	2 ქ - სანავსადგუროდ გამოსადეგი ქალაქების არსებობა და ხომალდების ასაშენებლად გამოსაყენებელი ხეები
27.6	1 ქ - მტრის შემოსევის შემთხვევაში
27.7	0 ქ
27.8	2 ქ - ლეკები და ოსები
27.9	2 ქ - ჯარი და ფული
27.10	1 ქ, ოსმალეთი
27.11	0 ქ
27.12	0 ქ